

Evniskunnandi arbeiðslag krevur:

At øll tora at verða opinskárað

— og at tað eru greiðar óskrivaðar reglur um samveru næminganna millum og millum lærara og næmingar, segði Hensar Ellingsgaard, landsskúlastjóri m.a. í fyrirlestri í Vágum næstseinasta vikuskifti. Hann segði víðari:

Sambært § 24, 5. stk. í fólkaskúlalógini, so eigur tann greiniligara ætlanin og skipanin av undirvingini, herimillum valið av undirvingarformum — háttum, og undirvingartilfari verða gjørd av læraranum mest møguliga í samráð við næmingarnar. Hetta er ein aðal-treyt, tá ið talan er um evniskunnandi undirving, tað verður ennátta lagdur dentur á, at ætlanin skal leggjast av næmingum og lærara í felag.

Men her er vert at merkja sær og geva gætur, at lærarar og næmingar eru ikki á jøvnum fæti.

Ábyrgd

Lærari og næmingar ru á ymiskum støði, tá ið ætlanin skal leggjast. Lærarin hevur høvuðsábyrgdina, og tað má verða heilt greitt, hvør ið hevur ábyrgdina av teimum einstøku pørtunum í heildini. Lærarin hevur ábyrgdina av, at undirvingin hevur eitt ávíst fakligt støði, og næmingarnir av, at ætlanin verður framd. Lærarin hevur ábyrgdina av at evnisvalið er hóskandi, og at greiðsluvin verða nágreiniliga lýst, so at allir næmingarnir fáa neyðugt innlit í uppgávuna, teir skulu undir. Næmingar-

nir hava ábyrgdina av at velja ávísar uppgávur og at orða itøkiligar spurningar. Lærarin hevur ábyrgdina av at fylgja við í tí, sum næmingarnir fáast við, leiðbeina og leggja lag á, tá ið stigur kemur í. Hann skal tó ikki koma við loysnum.

Lærarin má frá fyrsta degi gera øllum greitt, hvat hann hevur ábyrgdina av. Lærarin skal verða fúsar at tosa við næmingarnar um tað og møguliga gera eitt annað ábyrgdarbýti, um næmingarnir ynska tað. Hverja ferð ein avgerð verður tikin, er neyðugt at gera øllum greitt, hvør ið hevur ábyrgdina av at fremja hana. At skulka sær undan ábyrgdini er bannað.

Tað er neyðugt at læra at seta ávís krøv til hvønn annan — og at visa krøvum, ein ikki kann lúka, frá sær. Tann einstaki kann ikki bara gera tað, sum hann/hon heldur vera best. Lærarar og næmingar mugu seta krøv til hvønn annan, aðrar lærarar og næmingar eisini, og krøvinu skulu haldast. Tað verður lagdur dentur á, at øll meta stundisliga og at siga frá, tá ið ein hevur forfall. Evniskunnandi undirving krevur samanhald og aga ikki einans eftir ytri ásettum reglum, men av felags virðing fyrri hvørjum øðrum og áhuga.

Um trupulleikar stinga seg upp, ella ósemja verður um eitthvørt, eigur greiða at fáast á aftur sum skjótast. Er ónøgd við arbeiðslagið hjá onkrum, so eigur at verða gjørt vart við tað beinanvegin.

Evniskunnandi arbeiðslag krevur at øll tora at verða opinskárað, og at tað eru greiðar óskrivaðar reglur um samveru næminganna millum og millum lærara og næmingar.

Í Danmark!

Í Danmark hava teir ein námsligan royndarskúla fyrri 8.-10. flokk, og tað tók sína tíð, aðrenn lærarar dugdu at leggja veruligar ætlanir í samráði við næmingarnar.

8. flokkur er fyrsti árgangur hjá teimum, og næmingarnir eru ikki allir vanir við evniskunnandi arbeiðslag, tá ið teir koma, tí hevur skúlin so liðandi tikið næmingarnar upp, tá ið ætlanir skulu leggjast.

Hetta skuldi verið so sjálvsagt, at eldri næmingarnir verða, betur eru teir førir fyrri at vera uppá at leggja ætlan, men tað er ov seint, um teir ikki sleppa uppá hetta, fyrr enn teir eru komnir í 8. flokk, eftir lógini eigur hesin táttur

at verða tikin upp frá fyrsta degi í skúlanum og við teimum grundleggjandi sjónarmiðnum, sum gera seg galdandi í evniskunnandi undirving um málkuning og luttakarastýri.

Næmingarnir upp í

í námsliga royndarskúlanum eru teir komnir eftir, at tað hevur virkað darvandi í teirra arbeiði, at teir hava verið noyðdir til nevndu mánagongd, tí at næmingarnir hava vant seg til fastlagdan og vanabundnan næminga- og læraraleiklut, sum hevur verið trupult at broyta. — Tí eru teir so liðandi farnir burtur frá fyrrnevndu mánagongd og sett tað sum avgerandi treyt, at næmingarnir eru uppá frá fyrsta degi, tá ið tann greiniliga ætlanin og skipanin av undirvingini verða lagdar.

Næmingurin sjálvur er stöðvið, ið bygt verður á. Ynski, tørvur og áhugi eru avgerandi.

Tað er ikki altíð ein lættgongd leið at samskipa øll tey ymisku uppskot, ið koma fram. Tað kann verða tørvur á fleiri viðgerðum, samtalar í bólkum og samtalar við tann einstaka næmingin, aðrenn øll verða samd um eitt felags

Um evniskunnandi undirving

Næstseinasta vikuskifti helt nýggi landsskúlastjóri Hensar Ellingsgaard, fyrilestur vesturi í Vágum um ymisk skúla viðurskipti. Tað var Móðurmálslærarafelagið, sum hevði biðið hann halda fyrilesturin.

Í Sosialinum leygardagin prentaðu vit nøkur brot úr fyrilestrinum og fara vit eisini í dag at triva í okkurt í áhugaverda fyrilestri landsskúlastjórans.

uppskot. Men henda tilgongdin er neyðug, um tú ikki skalt detta aftur í ta gomlu veitina, sum tykist so nógv lættari, og sum næmingarnir í fyrstani helst vilja aftur í, uttan at hugsa um, hvat ætlanin er við nevndu tilgongd. Tí verður tað neyðugt, at gera sær greitt, at tað í fyrstani ikki verða umfatandi evni, men heldur fleiri itøkiligir spurningar, ið stóða skal takast til. Tað kann verða ein røð av spurningum, ið næmingarnir vilja hava greiddar, ella ávís viðurskipti, sum teir vilja kanna meira nágreiniliga.

Evni og spurningar og tíðarætlan

Næmingarnir skulu seta upp greiðsluvin og orða spurningarnar, ið stóða skal takast til. Royndir visa, at undir hesari tilgongdini koma ofta góð hugskot um, hvussu spurningar kunnu viðgerast, og hvørjum úrdrátti, miðað eigur at verða ímóti.

Ein tíðarætlan verður lögð, og í flokkinum ella í smærri bólkum verður funnið fram til tað tilfar o.a., ið skal birta uppundir og seta arbeiðið igongd. Tað kann t.d. verða

filmur, sjónbønd, ljóðbønd, bókur, stovns- og savnisvitjanir. Hvør ið tekur sær av hvørjum, má verða púra greitt.

Lærarin tekur tað tunga takið í tilgongdini, men sum fráljóður, kann alt meira fyrirreikingararbeiði leggjast til smærri ráðleggingarbólkar.

Eftirmeting

Tað er umráðandi at næmingar og lærari/lærarar frá fyrsta degi meta um ætlanina og tað, sum gjørt verður. At tað endaliga úrslitið — úrdrátturin — er gott, hevur sín stóra týðning, men tað er meira umráðandi at arbeiðsgongdin er mennandi fyrri hin einstaka, og tí verður stórus dentur lagdur á at meta um arbeiðsgongdina so hvørt, og at tað eru bæði næmingar og lærarar, sum gera tað — fólk kunnu eisini koma uttanfrá til tess at meta um tað, sum gjørt verður — foreldrionir — ikki at gloyma. Meting og eftirmeting skulu verða tað amboðið, ið beinir á rætta kós.

Eftirmeting kann eisini reisa nýggjar spurningar, sum færa fram til eina nýggja ætlan um eftirkunnandi undirving.

Lýsið í **sosíalínunum**